02/07/2019

“Η πηγή που αναβλύζει νερό ζωής αιώνιας”

/ Γνώμες

Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης, Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των περικοπών του κατά Ιωάννην ευαγγελίου που αναγινώσκει η Εκκλησία μας στην περίοδο του Πεντηκοσταρίου είναι ότι παρουσιάζουν μερικά ουσιαστικά γνωρίσματα του Ιησού: Είναι ο «Κύριος και Θεός» (Κυριακή του Θωμά), ο Λόγος που δίνει ζωή στους πονεμένους (Κυριακή του παραλύτου), η πηγή που αναβλύζει νερό ζωής αιώνιας (Κυριακή Σαμαρείτιδας), το φως του κόσμου (Κυριακή του τυφλού).

Πολλές φορές τις ωραίες και υψηλές διδασκαλίες του ο Ιησούς τις απηύθυνε σε απλούς ανθρώπους που δεν είχαν κανένα εξωτερικό χαρακτηριστικό αγιότητας η θρησκευτικής υπεροχής. Δεν απέφευγε μάλιστα να συνομιλεί και με γυναίκες, όπως η περίπτωση της σημερινής περικοπής, πράγμα το οποίο εντυπωσίασε τους μαθητές, διότι είναι μία πράξη που δεν θα την έκανε κανένας αξιοπρεπής

δάσκαλος της εποχής, δεδομένου ότι δεν θεωρούνταν οι γυναίκες ισάξια προς τον άνδρα πρόσωπα και ικανά να ακούσουν μία διδασκαλία. Εν τούτοις ο Ιησούς, αποκαλύπτοντας και σαρκώνοντας στο πρόσωπό του την αγάπη του Θεού προς όλους τους ανθρώπους, βλέπει άνδρες και γυναίκες ως πλάσματα του Θεού, στα οποία θέλει να διδάξει ποιος είναι ο αληθινός Θεός και κυρίως τα οποία θέλει να λυτρώσει από τη δουλεία της φθοράς και του θανάτου.

Η διήγηση του ευαγγελιστή Ιωάννη 4, 5-42 μας παρουσιάζει τον Ιησού, ο οποίος διερχόταν με τους μαθητές από τη Σαμάρεια, να συζητά στη Συχάρ, στο φρέαρ του Ιακώβ, με μία Σαμαρείτιδα γυναίκα και μάλιστα με γυναίκα, η οποία, όπως φαίνεται από τη συζήτηση, δεν υπήρξε πολύ ενάρετη και σεμνή στη ζωή της. Σ’ αυτήν τη γυναίκα, μετά από μία «τεχνική παρανοήσεων» που χρησιμοποιεί ο ευαγγελιστής για να διατυπώσει τη διδασκαλία του Ιησού, ομιλεί περί του «ζώντος ύδατος» που δεν στερεύει ποτέ, περί της «εν πνεύματι και αληθεία» λατρείας του Θεού και περί της μεσσιανικής του ιδιότητας. Από τη σημαντική αυτή συζήτηση του Ιησού με τη Σαμαρείτιδα θα σταματήσουμε σ’ ένα σημείο, στη σημαντική φράση η οποία αποκαλύπτει τι είναι ο Θεός: «Είναι όμως κοντά ο καιρός, ήρθε κιόλας, που όσοι πραγματικά λατρεύουν, θα λατρέψουν τον Πατέρα με τη δύναμη του Πνεύματος, που αποκαλύπτει την αλήθεια – γιατί έτσι τους θέλει ο Πατέρας αυτούς που τον λατρεύουν. Ο Θεός είναι πνεύμα. Κι αυτοί που τον λατρεύουν πρέπει να τον λατρεύουν με τη δύναμη του Πνεύματος, που φανερώνει την αλήθεια».

Τα λόγια αυτά τα προφέρει ο Χριστός σαν απάντηση στο ερώτημα της Σαμαρείτιδας, που είναι πιο σωστό να λατρεύεται ο Θεός, στο Ναό της Ιερουσαλήμ όπως πίστευαν οι Ιουδαίοι η στο όρος Γαριζείν όπως ήθελαν οι Σαμαρείτες. Με την απάντηση αυτή μετατίθεται το θέμα από τον τόπο στον τρόπο της λατρείας του Θεού, αυτόν ακριβώς τον τρόπο φανερώνει στους ανθρώπους ο Ιησούς Χριστός. Είναι χαρακτηριστικές οι λέξεις «πνεύμα» και «αλήθεια» που δεσπόζουν στην απάντηση. Σε άλλο σημείο του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου ο Ιησούς ενώνει πιο στενά τους δύο αυτούς όρους λέγοντας: «το πνεύμα της αληθείας θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθειαν» (16, 13).

Πρόκειται για την πιο υψηλή διατύπωση περί του Θεού και περί του τρόπου λατρείας του, την οποία δεν συλλαμβάνει κανείς θεωρητικά αλλά ζώντας μέσα στην αλήθεια και στο πνεύμα του Θεού και οδηγούμενος από το Άγιο Πνεύμα που είναι το Πνεύμα της αλήθειας. Πρόκειται σε τελευταία ανάλυση για δώρο του Θεού που προσφέρεται διά του Χριστού στην ανθρωπότητα. Η αλήθεια δεν είναι κατάκτηση της νοητικής δυνάμεως του ανθρώπου, δεν είναι το βέβαιο συμπέρασμα μίας σειράς συλλογισμών αλλ’ η μείζων πρότασή τους. Είναι, με άλλα λόγια, αποκάλυψη Θεού, είναι το σαρκωμένο πρόσωπο του Λόγου που διακηρύττει

ότι ο ίδιος είναι η Αλήθεια. Συνεπώς η αλήθεια δεν είναι μία ιδέα, αλλά ένα πρόσωπο, μία ζωή, που θυσιάζεται για να προσφέρει ακόμη περισσότερη ζωή στους ανθρώπους.

Η διακήρυξη ότι «εν πνεύματι και αληθεία δεί προσκυνείν τον Θεόν» πρέπει να μας αφυπνίζει πάντοτε και να μας υπενθυμίζει ότι ο τρόπος που λατρεύουμε τον Θεό δεν μπορεί να έχει καμιά σχέση με την ψεύτικη ικανοποίηση της συνειδήσεώς μας, με την επιφανειακή τήρηση του γράμματος, με τον ποσοτικό υπολογισμό των πράξεών μας, με την ωφελιμιστική σκέψη της αμοιβής. Επίσης, δεν μπορεί να έχει σχέση με την τυποποίηση της στάσεώς μας προς τον Θεό μέσα σε καθιερωμένες και ξηρές λέξεις η εκφράσεις που δεν ζούμε το περιεχόμενό τους. Το «εν πνεύματι και αληθεία» σημαίνει ζωή εν Χριστώ και ζωή εν Αγίω Πνεύματι – με άλλα λόγια, σημαίνει συμμετοχή στη ζωή της Εκκλησίας, μιάς Εκκλησίας βέβαια που αποτελεί ζωντανό σώμα Χριστού και όχι οργανισμό νεκρού γράμματος η σύνολο ξηρών τύπων.

Το μήνυμα της περικοπής, ιδιαίτερα της φράσεως του Ιησού που μας απασχόλησε περισσότερο, είναι ένα μήνυμα απαγκιστρώσεως από το ψέμα του νεκρού θρησκευτικού τύπου στο οποίο κινδυνεύει κανείς να εγκλωβισθεί, όταν ξεχνά το «πνεύμα της αληθείας» και θέλει να ικανοποιήσει συνειδητά η ασυνείδητα το δικό του πνεύμα που μπορεί να βρίσκεται σε δρόμο πλανεμένο.

Πηγή: www.agiazoni.gr